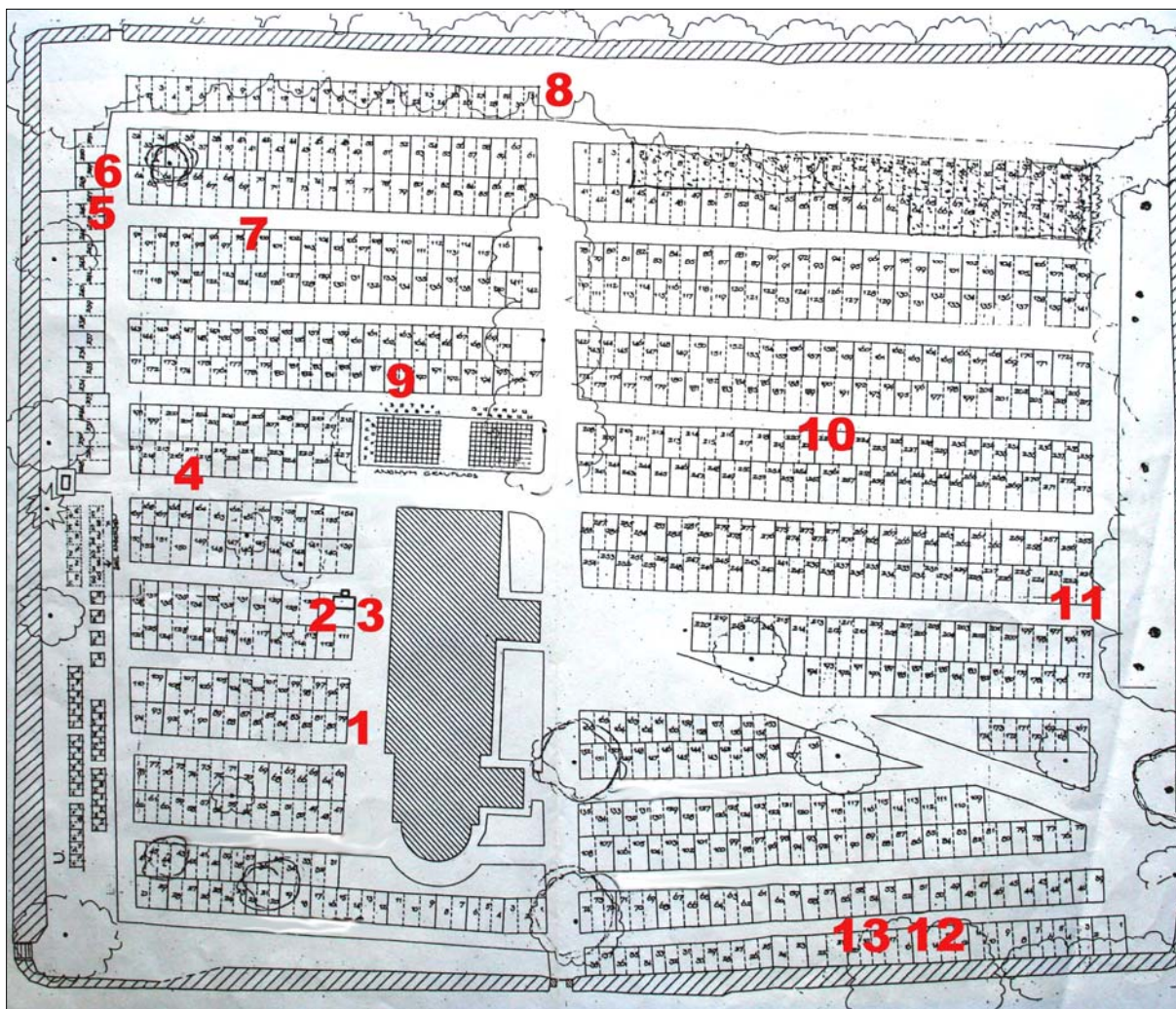


Historiske gravminder på Øster Hornum Kirkegård

Aalborg historiske museum registrerede i 1994 en del bevaringsværdige gravminder på Øster Hornum Kirkegård. Gravminderne kan være bevaringsværdige af mange årsager. Flere på grund af deres alder, andre på grund af afdødes status i samfundet. Begrundelsen kan for nogets vedkommende være deres særlige udformning eller at de betragtes som tidstypiske.

Denne lille guide viser rundt til de 13 udvalgte gravminder, der hver især indeholder en lille historisk eller kulturhistorisk fortælling. Fælles for alle gravminderne er, at afdødes navn kendes. Derimod er det meget forskelligt, hvad der har kunnet findes af oplysninger om de enkelte på Lokalthistorisk Arkiv her i byen. Skulle nogen have noget at tilføje om personerne, er man meget velkommen til at give oplysningerne videre til Arkivet.



1



Denne sten ligger ud for korets østside og er kirkegårdens ældste. Teksten på stenen kan være meget vanskelig at tyde, da den er kraftigt overgroet af alger. Gravstenen er lagt for **Ludvig Christian Milling**, der var søn af sognepræst Hans Jørgen Ludvigsen Milling, der fungerede i Øster Hornum fra 1736 til sin død i 1776. I de sidste år var han tillige provst og sønnen Ludvig Christian hjalp derfor som aflastning til i sognet som kapellan. Senere blev han selv sognepræst i Romdrup-Klarup. I sit otium slog han sig igen ned i Øster Hornum, hvor han altså ligger begravet og stenen bevaret.

Stenen er af sand- eller kalksten og skriften er indhugget skriveskrift. I hjørnerne ses stadig huller, hvori der har været anbragt medaljoner. Disse er dog nu forsvundet.

2



Stenen her er af sandsten og skriften indhugget skriveskrift. Teksten lyder:

Herunder hviler Støvet af

Else Laursdatter Kjer

født i Molbjerg 5. april 1789 død i Volstrup

5. april 1859 på hendes 70 aars fødselsdag.

Indgik Ægteskab 12. Februar 1826 med Ungkarl Jens Nielsen af Volstrup, hvilket 33 aarige ægteskab velsignedes med 2 børn, 1 Søn og 1 Datter hvoraf Sønnen modtog hende hisset.

Mindet om den elskede Hedengangne skal bevares i de dybsørgende Efterladtes taknemlige Hjerter

Salige er de Døde som døde i Herren de skulle hvile fra deres Arbejde men deres Gjerninger følge dem.

Joh. Aab. 14 – 15

3



Ægtefællens sten ved siden af er ligeledes af sandsten og skriften indhugget skriveskrift. Teksten lyder:

Herunder hviler Støvet af fhv. Gaardejer

Jens Nielsen

født i Volstrup 14. April 1794

død sammesteds 7. Februar 1871.

Hisset samles han med sin forudgangne Hustru Else Laursdatter Kjer og deres forudgangne Søn medens en efterlevende Datter og Svigersøn bevare hans Minde i Kjærlighed

Denne er Roligheden lader den Trætte hvile.

4



Gravmindet over **Niels og Mine Jensen Frendrup**, der var ejere af Frendrupgård i Molbjerg fra 1885 til 1909, hvor en søn overtog gården, er erklæret bevaringsværdigt dels for at markere Frendrupfamiliens betydning for området, men nok først og fremmest på grund af dets tidstypiske udformning, nemlig en mørk poleret sten med indhugget skrift samt et indhugget kors.

Indskriften på stenen er:

Gaardejer N. Frendrup
 * 8. Decbr. 1853, † 12. juli. 1909,
 og hustru
 Mine Frendrup
 f. Jakobsen
 * 29. april 1865, † 14. Oktbr. 1893.
 Farvel
 kære forældre.

5



Lærer og kirkesanger **Jens Sørensen Mark** blev født i Byrsted 1. juli 1857. Efter konfirmation og tre år som tjenestekarl læste han til lærer på Ranum seminarium, hvorfra han dimitterede 1878. I 1883 blev Jens Sørensen Mark ansat som lærer og kirkesanger i Øster Hornum, en stilling han beholdt til sin død i 19. november 1926. Kort efter ansættelsen blev han gift med Kirsten Marie Qvist fra Hæsum. Et par år efter Mariens død, i 1913, giftede han sig med sygeplejerske Johanne Larsen, der som han selv stammede fra Byrsted.

Jens Sørensen Mark var et uhyre aktivt menneske. Foruden at passe undervisningen i skolen seks dage om ugen og fungere som kirkesanger drev han aftenskoleundervisning, sørgede for sognets bogsamling og var med til oprettelsen af brugsforeningen, mejeriet, afholdsforeningen og flere andre foreninger. I mange af foreninger var han tillige medlem af bestyrelserne i adskillige år, nogle som formand, andre som sekretær eller regnskabsfører. Tillige interesserede han sig meget for oldsager og skrev som den første en samlet historie om Øster Hornum.

På gravstenen er der øverst afbildet en bog og en rose, og stenen bærer indskriften:

Minde over
 Jens S. Mark.
 Lærer og Kirkesanger i 43 Aar.
 * i Byrsted i juli 1857,
 † i Ø. Hornum 16. Novbr. 1926.
 Rejst af Ø. Hornum Sogns
 Beboere og Afholdsforening.
 Tak for trofast Virke i din Gerning.

6



Jens og Christiane Pedersen Qvist var ejere af den store Hæsumgård midt i Hæsum by. Noget som Jens Qvist stadig huskes for, er plantningen af Hæsum plantage, et arbejde der udførtes 1880-99. Qvist var på mange områder en foregangsmand på landbrugsområdet. Fx var han blandt de første på egnen, der anvendte kunstgødning. Gravmindet er, ud over at påpege at afdøde var betydningsfulde personer i Hæsum, erklæret bevaringsværdigt på grund af stenens udsmykning med tovsnoningen langs kanten og korset øverst. Gravstedet omkranset af et bemærkelsesværdigt smedejernsgitter med støbte detaljer, franske liljer, er ligeledes med til at gøre gravstedet bevaringsværdigt.

På den finthuggede granitsten er skrevet:

HER HVILER
 JENS PEDERSEN QVIST
 F. I ESTRUP 25. APRIL 1836
 D. I HÆSUM 6. MARTS 1905
 OG HUSTRU
 CHRISTIANE F. SØRENSEN
 F. I HÆSUM 7. JUNI 1836
 D. SAMST. 18. DECBR. 1898

7



Gravmindet over **Jens Christian og Karen Marie Sørensen** fra Hæsum er ligeledes erklæret bevaringsværdigt på grund af sin udførelse, der var anderledes end de fleste på den tid. Navnlig var materialevalget anderledes, idet gravmindet består af en kunststen med påsat glasplade. Udsmykningen er en laurbærguirlande og en rose i relief.

Jens Christian og Karen Marie Sørensen var gårdejerpar i Hæsum på en ejendom, der i sin tid var blevet udstykket fra Hæsumgård.

På gravstenen er skrevet:

Minde over
 Jens Chr. Sørensen
 * i Hæsum 10. Marts 1849,
 + samst. 26. Decb. 1902,
 og hustru
 Karen Marie
 Sørensen f. Pedersen
 * i Sørup 17. Febr. 1840
 + i Hæsum 29. Febr. 1904.
 Hvil i Fred.

8



Folketingsmand **Laurs Sørensen Kvist** blev født 28. maj 1854 i den ene af Abildgårdene. 19. december 1879 blev Laurs Kvist gift med Maren Christensen, og i 1880 overtog parret hendes fødegård Kærgården i Estrup. Allerede som helt ung havde Kvist arrangeret aftenskoleundervisning, og de udadrettede aktiviteter fik ham ind i et utal af foreninger, for eksempel brugsen, sparekassen og smørsalgsforeningen i hvis bestyrelser han også sad. På det lokalpolitiske område gjorde Laurs Kvist sig også bemærket og i 1883 blev han valgt til sognerådet. I perioderne fra 1885 til 1889 og fra 1897 til 1906, hvor han udtrådte af rådet, var han valgt til at være formand for rådet. Fra 1890 og frem til sin død var han som erklæret Venstremand Nibekredsens folketingsmand, flere gange valgt uden modkandidat. Laurs Kvist gjorde sig ikke så meget bemærket på folketingets talerstol, men så meget mere i udvalgsarbejdet, hvor det først og fremmest var afholdssagen han arbejdede for. Også folkeskoleloven fra 1903 var Kvist aktivt med til at udforme. I afholdsforeningen havde han fremtrædende poster og holdt mange foredrag om afholdssagen. Laurs Kvist begravelse blev én af de største i Øster Hornum kirkes historie.

På gravstenen, der er af granit, er øverst indsat et bronzerelief lavet af billedhugger Laurits Jensen, Nibe og den indhuggede tekst lyder:

Folketingsmand
LAURS KVIST
* i Abildgaard 28. Maj 1854.
+ i København 23. Marts 1926.
Rejst af Vælgere i Nibekredsen,
med Tak for 36 Aars trofast Arbejde.

9



På **Stense og Peter Kvists** grav står en lille mørk og enkel gravsten med påsatte bronzebogstaver og et bladsmykket kors som eneste udsmykning. Parret drev en mindre ejendom i Estrup. Det var dog først og fremmest for sit politiske virke Peter Kvist vil blive husket. Som en drivende kraft i Øster Hornum sogneråd var han med til at skabe Støvring kommune, hvis borgmester han var de første 16 år efter dannelsen i 1970.

Foruden at passe sit landbrug og det politiske virke var Peter Kvist en vidtfavnende livsnyder og handelsmand, der handlede med ejendomme, værdipapirer og kreaturer. Den efterladte formue testamenterede Stense og Peter Kvist til en mindefond, som årligt deler penge ud til aktiviteter til gavn og glæde for foreninger og initiativer i Øster Hornum. Peter Kvist vil endvidere blive husket for sine slagfærdige og lune bemærkninger som fx: "Hvis man blander sig i kommunalpolitik, risikerer man at få en vanrøgtet gård og en stor begravelse".

På gravstene er skrevet:

Stense Kvist
* 13 – 12. 1911 + 19 – 11. 1985
Peter E. Kvist
* 7 – 5. 1912 + 9 – 3. 1987
R. af D. Tak

10



Aage Christian Winther blev født 17. december 1931 på Nørbækgård i Estrup. Efter endt skoletid i Øster Hornum fik han som én af de få i sin generation mulighed for at læse videre, idet han kom på kostskolen i Vebbestrup og siden fik en universitetsuddannelse. Denne uddannelse førte ham langt omkring. Blandt andet en tid som medarbejder på forsøgsstationen i Risø og som én af de drivende kræfter i opbygningen af Aalborg Universitetscenters teknisk-naturvidenskabelige fakultet.

Aage Winther har skrevet en bog "I tre sind" om sin opvækst i Estrup, skoletiden i Hæsum, sin manio-depressivitet og sin videre livshistorie.

Gravmindet er erklæret bevaringsværdigt på grund af sin særlige udsmykning, der er en skubbekværn af granit.

Indskriften lyder:

Aage Chr. Winther
* 17. 12. 1931 † 12. 5. 1987

11



Ingeman Sørensen blev født 1. marts på et lille husmandssted ved Øster Hornum. Som 7-årig kom han ud at tjene på en større gård. Efter en tid som landarbejder på Fyn og overstået militærtjeneste blev han i 1917 gift med **Jørgine Sørensen** og byggede en lille ejendom på Nihøjevej. I 52 år var Ingeman ansat som amtets vejmand med opgaven at sørge for at vejen mellem Øster Hornum og Sørup var i orden. Sideløbende var han ivrig jæger og oprettede endog på et tidspunkt en rævefarm. Om hans bedrifter som jæger og naturmenneske har sønnen Søren Peter skrevet en fyldig beretning.

Det Ingeman Sørensen vil blive husket for, er hans store indsats som ivrig amatørarkæolog. En indsats, for hvilken han vandt stor anseelse også i professionelle arkæologkredse. En stor samling af Ingemans fund kan nu ses på Lokalhistorisk Arkiv her i byen. Hans søn Martin fulgte i faderens fodspor både som vejmand og som amatørarkæolog.

Gravstenen er en poleret granitsten med påsatte bronzeversaler, smykket med to bronzefugle. Indskriften lyder:

INGEMANN SØRENSEN
1892 – 1971
JØRGINE SØRENSEN
1899 – 1979
TAK

12



Provst **Knud Erik Henrik Knudsen** var født i Lynderup i 1918, som søn af en gårdejer. Gift 1946 med **Esther Marie Lund**. Samme år blev han valgt til sognepræst i Øster Hornum. Han bekendte sig som grundtvigianer, men Knudsen søgte og fik forholdet til de Indre Missionske kredse opblødt. Knudsen var en afholdt præst, der havde ord for at være en god prædikant. Et udvalg af hans prædikener er efter hans død blevet udgivet.

Efter at være blevet pensioneret i 1987 forblev han i byen til sin død i 1993.

Stenen er en natursten af granit og skriften er sorte, indhuggede versaler.

Indskriften lyder:

PROVST R. D.
 KNUD KNUDSEN
 1918 – 1993
 SOGNEPRÆST I Ø. HORNUM
 1947 – 1987
 ESTHER KNUDSEN
 1920 - 2004

13



Sognepræst **Paulus Toft Kiilerich** var født i Aulum som søn af byens lærer. Efter studentereksamen forsøgte han sig først som landmand i Aulum på en meget karrig jord, blev så forstander på Galtrup Højskole. Han fik sin teologiske embedseksamen i 1911, hvorefter han blev kapellan i Jetsmark-Hune, indtil han i 1914 blev kaldet til Øster Hornum, hvor han var til sin pensionering i 1946. Han døde i 1956. Kiilerich var gift med **Nielsine Marentine Jensen**, en pige fra hjemsoget. Han skriver et sted, at han fik sit navn Paulus fordi han var forældrenes 13. barn! Hjemmet var udpræget grundtvigsk i et sogn, hvor også Indre Mission havde stærkt fat. Selv bekendte han sig hele livet som grundtvigianer. Som præst var Kiilerich mere optaget af Grundtvigs frihedssyn end af dennes dogmatik, og ud fra det levede han og prædikede. Han var ret impulsiv af natur og så lyst på tilværelsen. Præstegården i Øster Hornum drev han selv i samarbejde med en bestyrer. De ældre i sognet mindes ham med glæde.

Stenen er en natursten af granit og skriften er sorte, indhuggede versaler. Stenen prydes af et portrætrelief i bronze.

Indskriften lyder:

PAULUS KIILERICH
 1876 – 1956
 SOGNEPRÆST I ØSTER HORNUM
 1914 – 1947
 MAREN KIILERICH
 1878 – 1957
 FAMILIE OG VENNER